

voor berekeningstabellen, zie

<http://users.pandora.be/J.Schryvers/tables>

Sterfte- en kapitalisatietafels in de verkoop op lijfrente.

Voor het gebruik van sterfte- en kapitalisatietafels bij de begroting van gemeenrechtelijke schade of van de omzetting van vruchtgebruik, kan de lezer een ander artikel op deze site raadplegen

Inhoud

1. Constante stijging van de levensduur	1
2. Raming van de levensduur	1
3. Raming van de maandelijkse rente	2

Samenvatting

- De levensduur wordt elk jaar langer. De sterftetafels van de Federale Overheidsdienst Economie (ex-NIS) weerspiegelen in tegenstelling tot prospectieve tafels, geenszins de waarschijnlijke toekomstige verlenging van de levensduur.

- Vanaf 2011 gebruiken wij prospectieve sterftetafels die beter dan de klassieke stationaire sterftetafels rekening houden met de stijgende levensduur door extrapolatie van de sterftecijfers in het verleden.

- De constante verlenging van de levensduur betekent een ernstig risico voor de rentebetaler. Die heeft er dus belang bij de betaling van de rente in duur te beperken, wat als compensatie voor de rentenier automatisch het maandelijkse rentebedrag zal doen stijgen. De regels van het kanscontract worden hierdoor niet geschaad.

1. Constante stijging van de levensduur.

Elk jaar bevestigen de stationaire sterftetafels van de FOD Economie ons dat de levensduur langer is geworden. Tussen de sterftetafels van 1999 en die van 2009 is de levensverwachting van de man gestegen met 2,78 jaar. De toestand van de vrouw is iets minder spectaculair: haar levensverwachting steeg niettemin met 1,55 jaar.

Deze stijgende trend van de levensduur houdt in dat, voor een zelfde prijs, het bedrag van de lijfrente daalt aangezien de rente gedurende een langere periode zal moeten worden betaald.

2. Raming van de levensduur

Voor wie zich verbindt een lijfrente te betalen, is de raming van de levensduur op basis van een klassieke sterftetafel, die geen rekening houdt met de waarschijnlijke toekomstige ontwikkelingen, niet zonder gevaar.

Voor de berekening van rentes suggereren de vorsers van de Unité des Sciences Actuarielles van de UCL¹ het gebruik van de prospectieve tafels die het mogelijk maken, beter dan de stationaire tafels van de FOD Economie, de toekomstige stijging van de levensduur van renteniers te evalueren.

Dank zij de bijstand van actuaaris J.-P.Aoust kunnen we nu de huidige waarde van toekomstige rentes berekenen op basis van zelf ontworpen prospectieve sterftetafels die vertrekken vanuit de meest recente gegevens van het Federale Planbureau (FPB). We hebben hierbij echter enige voorzichtigheid in acht genomen, vooral in de raming van de levensverwachting van de jongere leeftijden. We hebben het er inderdaad moeilijk mee om aan te nemen dat men met enige zekerheid honderd jaar van te voren een betrouwbare voorspelling kan maken van de levensduur van een boorling en dat men voor de volwassenen geen rekening houdt met de moge-

¹ N.BROUHNS et M.DENUIT,
« Risque de longévité et rentes viagères, I. Evolution de la mortalité en Belgique de 1880 à nos jours », <http://www.stat.ucl.ac.be/ISpub/dp/2001/dp0137.ps> ;
« Risque de longévité et rentes viagères, II. Tables de mortalité prospectives pour la population belge », <http://www.stat.ucl.ac.be/ISpub/dp/2001/dp0138.ps> ;
« Rentes viagères : des bases réglementaires dépassées », <http://www.stat.ucl.ac.be/ISpub/dp/2002/dp0201.ps> ;

lijkheid dat hun gezondheidstoestand en hun levensduur zouden kunnen te lijden krijgen van de klimaatwijziging, de bevolkingsgroei of de beschavingsziekten (obesitas, stress, aids, resistente bacteriën, enz.) in een wereld in volle verandering.

3. Raming van de te betalen rente

De stijging van de levensduur maakt dat het voor een particulier bijzonder riskant wordt om een onroerend goed te kopen op lijfrente. Een verzekeringsmaatschappij spreidt haar risico's over veel renteniers : een bepaald aantal zal het gemiddelde van de levensduur overschrijden, anderen zullen eerder sterven. De particulier daarentegen heeft meestal maar één rentetrekker en kan zijn risico's dus helemaal niet spreiden.

Daarom lijkt het ons dan ook absoluut noodzakelijk dat de langlevensrisico's doorkruist worden door een beperking van de rente in de tijd zodat de koper de zekerheid heeft nooit langer te moeten betalen dan een zekere duur. Het bedrag van de rente, die de koper betaalt aan de verkoper, verhoogt daardoor gevoelig zodat de regels betreffende het kanscontract niet overtreden worden.

Zo is bij voorbeeld een koopprijs die à 4% wordt omgezet in een lijfrente van **817** euro zonder beperking in duur voor een vrouw van 75 jaar, volledig "afbetaald" na 13 jaar en 2 maanden. Op 88 jaar heeft de vrouw de waarde van haar huis volledig teruggekregen en maken de rentes die ze hierna zal krijgen, haar winst uit, ook al wordt ze 100 of 110 jaar

Als de lijfrente in duur wordt beperkt tot maximum 15 jaar, wordt de lijfrente **915** euro in plaats van 817. De koopprijs zal dus enkele jaren spoediger zijn "afbetaald", de verkoopster maakt vroeger winst en de koper heeft de zekerheid niet gedurende een onvoorzienbaar aantal jaren te zullen moeten blijven betalen.

De site bevat verscheidene rekenbladen. Een ervan maakt het mogelijk het verloop van de kapitalisatie te volgen en vast te stellen op welk ogenblik de kansen van de lijfrente van kamp wisselen.

De lezer zal de lijfrente zonder duurbepering kunnen berekenen door te klikken op <Tabellen>, <Omzettingstabellen >, <verkoop op lijfrente> en de lijfrenten met beperkte duur door te klikken op <Tabellen>, <Omzettingstabellen>, <Tijdelijke lijfrente max.10, 15 en 20 jaar>.

Als de rente overdraagbaar is, d.i. als ze in haar geheel moet worden doorbetaald aan de langstlevende echtgenoot, bestaat de eenvoudigste methode erin de rente te bepalen afhankelijk van de leeftijd van de echtgenoot met de langste levensduur. Dit is echter slechts benaderend juist. Het juiste bedrag kan alleen maar actuarieel bepaald worden.

Daarom hebben we een nieuw rekenblad gecreëerd waarmee het mogelijk is een exacte berekening van een lijfrente op twee hoofden te maken. De koper moet die rente dan betalen tot het overlijden van de langstlevende echtgenoot (of partner). De lezer zal de lijfrente op twee hoofden kunnen berekenen door te klikken op <Rekenbladen>, <4.Verkoop op lijfrente – berekening van lijfrente op twee hoofden>.

J.Schryvers en J.-P.Aoust
juli 2011